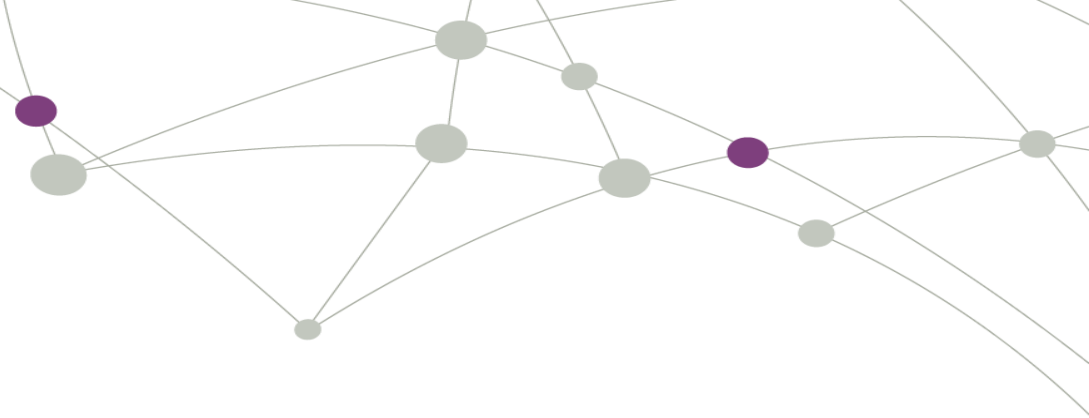

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

Uurimistoetuste uus kontseptsioon

TeadusEST 2016

Tartu

8.12.2016

Andres Koppel

Probleemid

Strateegia Teadmistepõhine Eesti III, HTM teaduse rahastamise töörühm (dets 2014):

- Ebapiisav ülikoolide ja ettevõtluse koostöö ja motivatsioon selleks
- Teadusasutustel piiratud võimekus reageerida muutustele (ettevõtlusele ja ühiskonna vajadustele)
- Raskendatud teadusasutuste pikemaajaliste sihtide seadmine
- Erarahastus vähene
- Domineeriv projektipõhisus
- Administreerimine liiga bürookraatlik

Kõik osapooled rahulolematud, nii teadlaskond, asutused, ettevõtjad >> arutelud>>kontseptsioon sept 2016

Rahastamise ümberkorraldamise eesmärgid

Üldine

Lua kahe rahastusinstrumendi kontseptsioon, mis koos teiste TA instrumentidega loob **sidusa ja tervikliku süsteemi**

Konkreetsed eesmärgid

1. toetada teadlaste karjäärimudeli rakendamist
2. suurendada teadusasutuste omavastutust põhivaldkondade arendamisel
3. stimuleerida teadusasutuste koostööd ettevõtetega
4. vähendada bürokraatiat
5. valmistuda tõukefondidest väljumiseks

Rahastusinstrumendid

- Teadlastele (sh uurimisrühmadele) suunatud **uurimistoetused**
- Teadusasutustele suunatud **tegevustoetus**
- TA-tegevuse **süsteemi toetusinstrumendid**

Granditüübid

Teadlaskarjääri grandid

- **Järeldoktori grant** (praegu JD). Pikeneb periood, suureneb rahaline maht, koguarv sama.
- **Stardigrant** (praegu stardigrant) E: iseseisva teadlaskarjääri alustamiseks ja oma rühma loomiseks. Mahult väike (üks inimene), suur (kaks inimest). Praegusega võrreldes kestvus sama, rahaline maht kasvab, koguarv sama.
- **Rühmagrant** (praegu vaste puudub, sisaldab nii otsingugrandi kui IUT elemente). Toetus teadlaskarjääri jätkamiseks, kõrgetasemelise teaduse tegemiseks, tugeva rühma juhtimiseks ja järelkasvu kaasamiseks. Väike (2-3 inimest), suur (3-5). Kordade arv pole piiratud. Kestvus 4 a (sama mis PUT, lühem kui IUT teema), mahult IUT ja PUT OT vahepealne, koguarv - vähem kui praegused IUT ja PUT OT-d kokku.

Sihtteema grant (praegu RITA programmi T1 raames rahastatavate uuringute vaste, Soome Akadeemia *Distinguished Professor ja Strategic Research Funding* elemendid). Rakendub pärast RITA perioodi lõppu (or. 2022)

Uurija-professorid

Mis on teistmoodi?

- Grantidel selge eesmärk, seotud teadlaskarjääriga
- Fikseeritud mahud e ühikuhinnad
 - alus – orienteeruv tööjõukulu ja osaliste arv
 - eksperimentaalsetel töödel teadustöö kulu suurem
 - üldkulu on ühikuhinnas
 - ühikuhinna arvutuse kuluartiklid on arvestuslikud
 - ühikuhindu korrigeeritakse (vastavalt keskmise palga/tarbijahinna indeksile)
- Lihtsustub menetlemine ja aruandlus
- Grantide mahud kasvavad

Grandisüsteem kokkuvõtlikult

			Grandi suurus (EUR aastas)		Tüüpiline grandikestus	Grantide kogumaht aastas (mln EUR)	Käimasolevate grantide koguarv	Aastas uusi grante
			Väike	Suur				
Grandi tüüp	Järeldoktori grant	mitteeksp.	54 000		kuni 3 a	1,9	36	12
		eksp.	57 000			2,2	39	13
	Stardigrant	mitteeksp.	72 000	110 000	kuni 4 a	6,0	60	15
		eksp.	76 000	117 000		6,0	60	15
	Rühmagrant	mitteeksp.	200 000	290 000	kuni 4 a	14,2	60	15
		eksp.	212 000	307 000		14,2	60	15
	Sihtteema grant	mitteeksp.	ühe grandide maht 500 000-1 000 000 (paindlik)		kuni 5 a	3,0	5-7 (6)	1-2
		eksp.						
KOKKU						47,6	321	87

NB! See on näidisarvutus, arvud ja summad ei ole fikseeritud.

Parameetreid on võimalik muuta

Teadusasutuste tegevustoetus

Eesmärgid:

- toetada asutuste
 - teaduse järjepidevust (karjäärimudeli rakendamine, tipptase, valdkondlik mitmekesisus)
 - taristu ülalpidamist (ajakohastamine, taristu avatud kasutamine)
 - koostööd avaliku ja ettevõtlussektoriga
 - rahvusvahelist koostööd
- täita riiklikult strateegilise tähtsusega ülesandeid

Eraldamine:

- riigi ja asutuse vaheline leping
- TT koosneb kahest osast
 - Baastoetus – eraldamine jätkuvalt valemipõhine (kriteeriumide alusel)
 - Sihttoetus – teadud eesmärgi saavutamiseks teatud perioodil

Mis on teistmoodi?

- Täpsustuvad tegevustoetuse komponendid (valemipõhine baastoetus ja asutusespetsiifiline sihttoetus)
- Suureneb TA-asutuste koostöö era- ja avaliku sektoriga
- Väheneb killustatus (eri lepingutega olemuselt baasrahastuse komponendid > üks leping)
- Maht kasvab oluliselt
 - võimaldab täita strateegiliselt olulisi eesmärke, sh teadlaskarjääri mudeli rakendamist,
 - võimaldab parandada TA-asutuste ja ettevõtete koostööd, sh kasvatada eksperimentaalarenduse osakaalu
- Asutuste riigipoolse rahastuse stabiilsus suureneb

Uurimistoetuste ja tegevustoetuste muudatused koostoimes

- Moodustavad kooskõlalise süsteemi
- Avaliku sektori teadustöötajate arv ei muutu, keskmine palk kasvab
- Muutub rahastamisallikate struktuur, projektipõhisus väheneb
- Teaduse kogurahastus kasvab tegevustoetuse arvel
- Grandisüsteemis teadlaste arv kahaneb mõnevõrra, samavõrd kasvab tegevustoetuste arvelt (püsikohad)
- Süsteemi stabiilsus kasvab
- Bürokratia väheneb

Kas uuendusteks raha on?

	2016 plaan	2017 eelarve	2020 prognoos	muut 2020/2016	muut 2020/2015
SKP suvine prognoos (RM)	20 900 000	22 000 000	25 900 000	5 000 000	23,9%
% SKP-st	0,84%	0,85%	1%		
Kokku avaliku sektori kulud TA-le	175 655	186 269	259 000	83 345	47,4%
Avaliku s. toetus eras. TA-le 9%	15 809	16 764	23 310	7 501	47,4%
Avaliku s. toetus avaliku s. TA-le	159 846	169 505	235 690	75 844	47,4%
HTM	128 222	129 848	172667	44 445	34,7%
teised ministeeriumid	47 433	56 421	86 333	38 900	82,0%
sh MKM	20 675	31 100	42 697	22 022	106,5%
TAI INDIKAATORID					
Sots.-maj. rakenduste osakaal RE-s planeeritud TA eraldistest 40%	60255	69406	103600	43 345	71,9%
HTM OSA					
UURIMISTOETUSED	38 267	39 467	41 475	3 208	8,4%
TEGEVUSTOETUS valemiga	13 883	16 883	41 475	27 592	198,7%
Põhiinstrumendid kokku	52 150	56 350	82 951	30 801	59,1%
Muud TA-süsteemi kulud 10%	15 119	15 119	17 267	2 148	14,2%
MUUD HTM MEETMED (ASTRA, Tippkeskused, RITA, Mobilitas)	64 215	58 379	72 449	8 234	12,8%

TeadusEST 2016, 8.dets 2106

Kontseptsiooni rakendamine

- rakendamine on võimalik järk-järguliselt
- eesmärk lõpetada üleminek 2020. aastaks
- väljatöötamisel on grandisüsteemi rakenduskaava, selle printsiibid:
 - lõppevate IUT-de ja PUT-de raha > uut tüüpi grantideks
 - vähendada aastatevahelisi suuri võnkeid uute grantide väljaandmisel
 - ühikuhinnad sõltuvad eelarve juurdekasvust, üleminek koefitsientidega
 - uute granditüüpide ettevalmistused käivad
 - 2017. a korraldatakse esmakordselt uute grantide taotlusvoor

Vajalik on:

- **teaduse TT sisustamine selle kiire kasvu tingimustes**
- **teadmus- ja tehnosiiret toetavate rahastusinstrumentide arendamine**

Täna tähelepanu eest!

Ootame tagasisidet kontseptsiooni kohta:

[Tagasisidevorm uurimistoetuste ja baasfinantseerimise uuele kontseptsioonile](#)